

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΩ 1887

Πρόεδρος του Συλλόγου
ΑΜΙΛΚΑΣ ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ

Διευθυντής του Περιδικού
ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ Λάρνακος 1

Τόμος ΝΑ'—Αριθ. 11

Ἀθήναι Νοέμβριος 1938

Γραφεῖα : Ἰουλιανῶ 17 Β'.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ψήφισμα τοῦ Διοικητ. Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου τῆς «Ἀναπλάσεως».—Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, † ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος.—Ἀπὸ τὸν Βίον τοῦ Φακίωτος.—Ὁμιλία τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, περὶ τῆς ὀφειλομένης γενναιοδωρίας τῶν πλουσίων εἰς τὴν κοινωνικὴν ὑπὲρ τῶν πτωχῶν πρόνοιαν.—Μιχ. Γαλανοῦ. Ἀπὸ τὸν Περικλῆ εἰς τὸν Κλέωνα (συνέχεια).—Ὁ θάνατος τῆς Ἁγίας Μαρίας.—Μ. Γαλανοῦ, Ὁμιλία εἰς τὴν Συγκύπτουσαν.—Ἡ θετικὴ πρὸς εἰρήνευσιν τοῦ κόσμου ἐργασία.—Μ. Γαλανοῦ, 52 χρόνια ὑπηρεσίας στὸ Ἐθαγγέλιον καὶ στὸν Ἑλληνισμό.—Μέρος τέταρτον (συνέχεια).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ
ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Συνελθόν ἐκτάκτως σήμερον τὴν 22αν Ὀκτωβρίου 1938 ἐπὶ τῷ θλιβερῷ ἀγγέλματι τοῦ θανάτου τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, ἐπιτίμου Προέδρου τοῦ Συλλόγου,

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ (*)

μετὰ τὴν εἰσήγησιν τοῦ Προέδρου τοῦ Συλλόγου Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου:

α.) Ἐκφράζει τὴν θλίψιν του ἐπὶ τῷ ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἐστερήθη τὸν σοφὸν πρωθιεράρχην της καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Θεολογικὴ Ἐπιστῆμη πολυμαθέστατον ἐκπρόσωπόν της.

β.) Διαδηλοῖ τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν ἀπελθόντα πρωθιεράρχην, ἔνθερον φίλον τῆς «Ἀναπλάσεως», μεριμνήσαντα ἐπὶ δεκαετίαν περὶ συνέχισεως τῆς ἐκδόσεώς της.

(*) Ἡ «Ἀνάπλασις» τοῦ Ὀκτωβρίου εἶχε τυπωθῆ πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου.

γ.) Ἀποφασίζει νὰ παρακολουθήσουν τὴν κηδεῖαν τὰ μέλη τοῦ Διοικητ. Συμβουλίου τοῦ Συλλόγου καὶ νὰ ἀναρτηθῇ ἡ Εἰκὼν του εἰς τὰ Γραφεῖα αὐτοῦ.

Ἐν Ἀθήναις 22 Ὀκτωβρίου 1938.

(Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον)

ΟΜΩΝΥΜΟΝ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ μακαριώτατος ἀνγαμίας αὐτοῦ εἶχεν τὴν ἀρετὴν εἰς τὴν μητέρα γῆν τὸ ἱερὸν σκήνωμα τοῦ ἀειμνήστου Πρωθιεράρχου τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Χρυσόστομου καὶ ἡ ἀγία αὐτοῦ ψυχὴ ἀναπαύεται ἡδὴ εἰς τὴν κατάπαυσιν τοῦ Κυρίου του.

Ἡμεῖς οἱ ἐπιζῶντες εὐρισκόμεθα πρὸ ἀδυναμίας σκέψεως πρὸ τοῦ μυστηρίου τοῦ θανάτου, τὸ ὁποῖον ἐπιθυμοῦμεν κατὰ τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἄσμα «μαθεῖν, ἀλλ' οὐδεὶς ἱκανὸς διηγήσασθαι» καὶ μόνον συναισθήματα περὶ τὸν ἀπελθόντα συσσωρεύονται εἰς τὴν ψυχὴν μας καὶ σχόλια ἐπὶ τῆς μικρᾶς ἢ μεγάλης, τῆς σημαντικῆς ἢ ἀσημάντου τροχιάς, τὴν ὁποῖαν διέγραψεν οὗτος ἐπὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς.

Μυριόλεκτον θὰ ἀπετέλει ἡ ἐκθεσις τῶν λεπτομερειῶν τῆς ζωῆς τοῦ Χρυσόστομου Παπαδοπούλου καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν εἶνε ἄγνωστοι οἱ σταθμοὶ τῆς ζωῆς τοῦ μικροῦ καὶ πτωχοῦ ἱεροπαίδος, ὁ ὁποῖος, ἐμφανισθεὶς εἰς τὴν ζωὴν ἐν Μαδύτῳ τῇ 1ῃ Ἰουλίου 1868, ἀπεχώρησεν ἐκ ταύτης ὡς Πρωθιεράρχης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ σοφὸς τῷ ὄντι συγγραφεὺς ἐν Ἀθήναις τῇ 22 Ὀκτωβρίου 1938, εὐχαριστή-

15.9

9.12

σας τῷ Θεῷ, ὡς ὁ μέγας αὐτοῦ ὁμώνυμος ἅγιος, «πάντων ἔνεκεν».

Τρία τινὰ χαρακτηρίζουν τὴν πλουσίαν τοῦ Χρυσοστόμου ζωῆν: ἡ φυσικὴ ἀγαθότης καὶ ἀπλότης, τὴν ὁποίαν τόσον μακαρίζει ὁ Κύριος διὰ τοῦ πρώτου Μακαρισμοῦ καὶ ἡ ὁποία εἶνε τόσον οικεῖα εἰς τοὺς ἀληθῶς μεγάλους καὶ σοφοὺς ἀνθρώπους· ἡ φιλεργία καὶ πιστὴ καὶ φιλότιμος ἀφοσίωσις πρὸς τὸ καθῆκον, ἥτις διακρίνει πάντας τοὺς δημιουργοὺς τῆς ζωῆς, καὶ ἡ θρησκευτικότης, ἥτις καθιστᾷ τὴν ζωὴν εὐλογημένην, πλήρη καὶ ἀνεκδεῖα.

Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος ἦτο ἀγαθός, ἀ-

† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος

πλοῦς καὶ ταπεινῶρων. Τὸν ἐγνώρισα, ὅταν ἦδη ἔμεσουράνει εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν τοῦ ὀρίζοντα καὶ ἡ πρώτη μου ἐντύπωσις, ἥτις δὲν μετεβλήθη ποτὲ μέχρι τῶν τελευταίων τοῦ σιγμῶν, καθ' ἃς ἠτύχησα νὰ ἀσπασθῶ τὴν χεῖρα του, ἦτο ἡ τῆς ἀπλότης καὶ ταπεινοφροσύνης ἀνθρώπου δυναμένου νὰ ἐπιδείξη καρκὸς πραγματικῶν βιωτικῶν κόπων εἰς τὴν, θέσει, εἰς ἣν ἔταξεν αὐτὸν ἡ Θεῖα Πρόνοια.

Ἐπιμελής, βαθυστόχαστος καὶ περιγούστατος μελετητὴς μέχρι τέλους τοῦ βίου του, ἀγαθός καὶ στοργικὸς διδάσκαλος δι' ὅσους ἠτύ-

χησαν νὰ χρηματίσουν μαθηταὶ του, μεγάλθυμος, ἀνεκτικός καὶ φιλόανθρωπος διὰ τὸ ἔγγυς καὶ μακρὰν ποιμνιον, τὸ ὁποῖον τῷ ἀνέθηκεν ἡ Θεῖα Πρόνοια νὰ ποιμάνη.

Ἡ φιλομάθεια καὶ ἐργατικότης του καὶ ἡ πρὸς τὸ καθῆκον ἀφοσίωσις ὑπερέβη πᾶν ὄριον συγχρόνου ἀντοχής, ἐξ οὗ καὶ ὁ συνεχὴς διὰ ταύτην θαυμασμὸς τῶν περὶ αὐτόν, ἀλλ' ἴσως καὶ ὁ κυριώτερος λόγος τοῦ, παρὰ τὴν ἡλικίαν του, προῶρον θανάτου του. Ἡ ἀνεκτικότης καὶ μεγαθυμία του κατέστησαν παροιμιώδεις, οὐχὶ σπανίως ἐκνευρίζουσαι τοὺς ζωηροτέρους τῶν φίλων του διὰ τὴν ἐκ μέρους ἄλλων ἐκμετάλλευσιν των· ἀλλὰ τὸ ἀδιατάρακτον τῆς ψυχικῆς του γαλήνης ἐκ χαρακτῆρος, καὶ ἐκ χριστιανικῆς διαθέσεως βεβαίως, προέλαβε συμφορὰς καὶ καταστροφάς.

Τέλος ἡ θρησκευτικότης τοῦ μακαριστοῦ ἱεράρχου, ἡ ἐκφαινομένη εἰς πᾶσαν περίστασιν τῆς ἡσύχου ζωῆς του, ἥτις δαψιλῶς ἐξηγιᾶσθη καὶ κατὰ τὰς τελευταίας ἐπισημὰς διὰ τῶν ἀγιαστικῶν μέσων τῆς ἐκείνου, ἀπέβη ὑποδειγματικὴ διὰ τοὺς ἀποστόλους τῆς ἀξίας τῆς θρησκευτικῆς ἀποστολῆς.

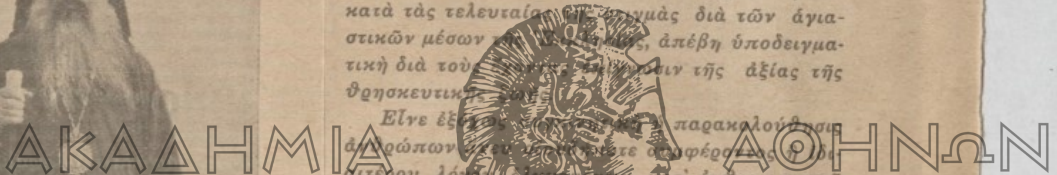
Εἶνε ἐξ ἡμετέρων ἡ παρακολούθησις ἀνθρώπων καὶ τῶν ἀποφέρουσιν ἡ ἀπλοῦς λόγῳ ἐκείνου καὶ τὸ ἐνθουσιασμὸς εἰς θαυμασμόν καὶ βλάβην τὸ πρόσωπον τοῦ Χρυσοστόμου καὶ τὴν ἀπλότητα, μελιχρότητα καὶ ἀγαθότητά του. Ἡ δὲ βωβὴ ὑπὸ χ

λιάδων λαοῦ ἐν μέσῳ ἀθηθίνου κατακλυσμοῦ καὶ ἐπίλυτος παρακολούθησις τῆς κηδείας τῶν ἄλλοις καὶ ἡ συγκομιδῆ σας. Ἄσπρα λοιπὸν σπεύρομεν; Ἄντιοχεῖα περιουσιακῆ ἀναλογίαι

ὅχι πλέον χάριν τοῦ μεγαλοπρεποῦς αὐτῆς θεοματος, ἀλλ' ὡς τελευταία ἐκδήλωσις σεβασμοῦ πρὸς τὸν ἀπερχόμενον ἱερὸν ἄνδρα, ἀποτελοῦν δειγμάτων ὅπτα τῆς ἐν τῇ ζωῇ θέσεώς του.

Τὸ μνημειῶδες ἐπιστημονικὸν ἔργον του, ὡς ἀνήκουν εἰς τοὺς μέσους. Πάλιν ἀπὸ τοῦ θανάτου του, ἀποτελεῖ ἐξαιρετικῶς φτωχὸν σίους εἶνε τινὲς πολυεκατομμυριοῦχοι, πολισταθμὸν εἰς τὸ μέσον τῶν πολλάνις σκοτεινῶν ἀρκετὰ πλούσιοι. Τοιοῦτοτρόπως, εἰς τὸ τῆς παρελθούσης καὶ τῆς μελλούσης ἱστορίας ἄλλον, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐνδεῶν παρουσιάζεται ὁρῶμων. ἰκῶς ἐλάχιστος. Καὶ ὁμως! Ἐνῶ τόσους

Ὁ θεῖος Παῦλος οὕτως εἰ περιγράφει τὸ γινεῖν, δυναμένους νὰ τρέφουν τοὺς πεινῶνόμενον τῶν ἀνθρώπων προσαθειῶν κατὰ πολλοὶ κοιμῶνται νηστικοί· ὅχι διότι οἱ ἔτην πρόσκαιρον ταύτην ζωὴν: «ἐκαστος δὲ τῶν δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐπαρκοῦν εὐκόλως εἰς ἴδιον μισθὸν λήφεται κατὰ τὸν ἴδιον κόπον. Θεοῦ διατροφήν των, ἀλλὰ διότι εἶνε ὑπερβολικὰ γὰρ ἔσμεν συνεργοί... ἐκαστος δὲ βλέπω πῶς καὶ ἀπάνθρωποι. Ἐὰν οἱ πλούσιοι, καὶ ἡ ἐποικοδομεῖ... εἰ δὲ τίς ἐποικοδομεῖ ἐπὶ τὸν θεῖον τάξιν τῶν εὐπόρων, ἤθελαν ζητήσῃ τὴν ἀμέλιον (Χριστὸν) τοῦτον χρυσόν, ἄργυρον, λίθιναν τῶν ἐνδεῶν, ἤθελεν εὐρεθῆ δι τὸ ἀπέ-

σας τῷ Θεῷ, ὡς ὁ μέγας αὐτοῦ ὁμώνυμος ἅγιος, «πάντων ἔνεκεν».

Τρία τινὰ χαρακτηρίζουν τὴν πλουσίαν τοῦ Χρυσοστόμου ζωὴν: ἡ φυσικὴ ἀγαθότης καὶ ἀπλότης, τὴν ὁποίαν τόσο μακαρίζει ὁ Κύριος διὰ τοῦ πρώτου Μακαρισμοῦ καὶ ἡ ὁποία εἶνε τόσο οικεῖα εἰς τοὺς ἀληθῶς μεγάλους καὶ σοφοὺς ἀνθρώπους· ἡ φιλεργία καὶ πιστὴ καὶ φιλότιμος ἀφοσίωσις πρὸς τὸ καθῆκον, ἥτις διακρίνει πάντας τοὺς δημιουργοὺς τῆς ζωῆς, καὶ ἡ θρησκευτικότης, ἥτις καθιστᾷ τὴν ζωὴν εὐλογημένην, πλήρη καὶ ἀνευδεῖα.

Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος ἦτο ἀγαθός, ἀ-

† Ὁ Ἀθηνῶν Χρυσόστομος

πλοῦς καὶ ταπεινῶρων. Τὸν ἐγνώρισα, ὅταν ἦδη ἐμεσουράνει εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν τοῦ ὀρίζοντα καὶ ἡ πρώτη μου ἐντύπωσις, ἥτις δὲν μετεβλήθη ποτὲ μέχρι τῶν τελευταίων τοῦ σιγμῶν, καθ' ὅς ἠτύχησα νὰ ἀσπασθῶ τὴν χεῖρα του, ἦτο ἡ τῆς ἀπλότητος καὶ ταπεινοφροσύνης ἀνθρώπου δυναμένου νὰ ἐπιδείξῃ καρπὸς πραγματικῶν βιωτικῶν κόπων εἰς τὴν, θέσει, εἰς ἣν ἔταξεν αὐτὸν ἡ Θεία Πρόνοια.

Ἐπιμελής, βαθυστόχαστος καὶ περινούστατος μελετητὴς μέχρι τέλους τοῦ βίου του, ἀγαθὸς καὶ στοργικὸς διδάσκαλος δι' ὅσους ἠτύ-

χησαν νὰ χρηματίσουν μαθηταὶ του, μεγάλθυμος, ἀνεκτικός καὶ φιλόανθρωπος διὰ τὸ ἐγγὺς καὶ μακρὰν ποιμνιον, τὸ ὁποῖον τῷ ἀνέβηκεν ἡ Θεία Πρόνοια νὰ ποιμάνῃ.

Ἡ φιλομάθεια καὶ ἐργατικότης του καὶ ἡ πρὸς τὸ καθῆκον ἀφοσίωσις ὑπερέβη πᾶν ὄριον συγχρόνου ἀντοχής, ἐξ οὗ καὶ ὁ συνεχὴς διὰ ταύτην θαυμασμὸς τῶν περὶ αὐτόν, ἀλλ' ἴσως καὶ ὁ κυριώτερος λόγος τοῦ, παρὰ τὴν ἡλικίαν του, προώρου θανάτου του. Ἡ ἀνεκτικότης καὶ μεγαθυμία του κατέστησαν παρομιώδεις, οὐχὶ σπανίως ἐκνευρίζουσαι τοὺς ζωηροτέρους τῶν φίλων του διὰ τὴν ἐκ μέρους ἄλλων ἐκμετάλλειυσιν των· ἀλλὰ τὸ ἀδιατάρακτον τῆς ψυχικῆς του γαλήνης ἐκ χαρακτῆρος, καὶ ἐκ χριστιανικῆς διαθέσεως βεβαίως, προέλαβε συμφορὰς καὶ καταστροφάς.

Τέλος ἡ θρησκευτικότης τοῦ μακαριστοῦ ἱεράρχου, ἡ ἐκφαινομένη εἰς πᾶσαν περίστασιν τῆς ἡσύχου ζωῆς του, ἥτις δαυιλῶς ἐξηγιᾶσθαι καὶ κατὰ τὰς τελευταίας τῆς σιγμῆς διὰ τῶν ἀγαθῶν μέσων τῆς Ἐκκλησίας, ἀπέβη ὑποδειγματικὴ διὰ τοὺς ἔχοντας ἐπίγνωσιν τῆς ἀξίας τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς.

Ἡ ἐξόχως συγκινητικὴ ἢ παρακολούθησις τῶν ἁγίων ἀνθρώπων ἀποστόλων καὶ μαρτύρων ἢ ἰδιόμορφου λόγου ἐκπομπὴν μετ' ἐνθουσιασμοῦ καὶ θαυμασμοῦ καὶ σέβας πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Χρυσοστόμου διὰ μόνην τὴν ἀπλότητα, μελιλιόφθους τιμίους, ξύλα, χόρτον, κάλαμον, ἐκάστου τῶν ἁγίων φανερόν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· «δι' ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται» καὶ ἐκάστου τῶν ἁγίων ἔργον ὁποῖόν ἐσσι, τὸ πῦρ δοκιμάσει. Εἴ τις τὸ ἔργον μένει, ὁ ἐπ' αὐτῷ μισθὸν λήψεται...» (Α'. Κορ. γ'. 8—15).

Ὁ Χρυσόστομος Παπαδόπουλος, κατὰ τοὺς ψυχραίμως καὶ ἀντικειμενικῶς κρίνοντας, ἐδημιούργησε μνημεῖον δι' ἑαυτὸν μένον, συγχρότως δὲ δι' αὐτοῦ καὶ δικαίωμα ἐπὶ τοῦ στεφάνου, ὃν θέλει ἀποδώσει αὐτῷ ὁ Κύριος ἐν ἐσκεινῇ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτῆς, διὰ τὸν ἀτιγῶνα ὃν ἠγῶνισται, διὰ τὸν δρόμον ὃν τετέλεκε, «καὶ διὰ τὴν πίστιν, ἣν τετήρηκε». (Β'. Τιμοθ. δ'. 7, 8).

Ἀναπαύου ἐν εἰρήνῃ, ἀείμνηστε καὶ σοφῆ Προφητεῖα Χρυσόστομε, «μακάριος, ὅτι ἀπέθανες ἐν Κυρίῳ ἵνα ἀναπαυθῆς ἐκ τῶν κόπων σου καὶ τὸ ἔργον σου ἀκολουθήσῃ μετὰ σοῦ». (Ἐ. Ἀποκαλ. ιδ'. 13)

ΑΜΙΑΚΑΣ Σ. ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΣ